

ชื่อเรื่อง การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างยั่งยืน ของประชาชนใน
ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ผู้วิจัย นายบุญช่วย มูลสาร **ปริญญา** ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา)

กรรมการที่ปรึกษา ผศ.ดร. เอนก ศิลปนิลมาลย์ ประธานกรรมการ
ดร.สุณี สาธิตานันต์ กรรมการ
อาจารย์บัน ยีรัมย์ กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2548

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ
ปัญหาความชุกชุมของแหล่งโรค สร้างความสัมพันธ์แบบมีหุ้นส่วน วิเคราะห์ปัญหาการควบคุม
และป้องกันโรคไข้เลือดออก และวางแผนปฏิบัติการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน สมาชิกสภาเทศบาล (สท.)
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
และประชาชนทั่วไป ในหมู่ที่ 6 บ้านหนองสองห้อง, หมู่ที่ 7 บ้านคำโป่งเป็ง, หมู่ที่ 8 บ้านหนอง
สองห้อง, หมู่ที่ 10 บ้านหนองสองห้อง, หมู่ที่ 11 บ้านหนองสองห้อง, หมู่ที่ 12 บ้านคำยนคร, หมู่ที่
13 บ้านโพธิ์เงินและ หมู่ที่ 14 บ้านอนามย์ หมู่ละจำนวน 11 คน รวม 88 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยประกอบด้วย แบบสำรวจลูกน้ำยุงลาย และ ชุดคำถามที่ใช้ในการเสวนา

ผลการวิจัยพบว่า

ก่อนการดำเนินการ ลักษณะความชุกของลูกน้ำยุงลายในบ้าน(House Index : HI) ทั้ง 8 หมู่
บ้านคิดเป็นร้อยละ 15.08 ถือว่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานขององค์การอนามัยโลก ปัญหาการควบคุม
และป้องกันโรคไข้เลือดออกที่ผ่านมาประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วม

ผลการเสวนาพบว่า ชุมชนพร้อมให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการที่จะร่วมหาทางแก้ไขปัญหา ควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออก

ในการประชุมวางแผนแบบมีส่วนร่วม ได้แผนงาน ซึ่งประกอบด้วยโครงการ ดังนี้
(1) โครงการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในบ้านและในหมู่บ้าน(2) โครงการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางหอกระจายข่าว(3) โครงการประกวดบ้านปลอดลูกน้ำยุงลาย(4) โครงการสำรวจลูกน้ำยุงลายทุกสัปดาห์(5) โครงการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกัน ควบคุมโรคไข้เลือดออกและออกกฐระเบียบ ข้อบังคับระดับหมู่บ้าน(6) โครงการประสานขอความช่วยเหลือจาก เทศบาล อบต. และสถานีอนามัย

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน แก้ไขปัญหา การควบคุม ป้องกัน โรคไข้เลือดออกนั้น ทำให้เกิดแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งจะให้เกิดผลสำเร็จที่เหมาะสมและยั่งยืนได้ อนึ่ง ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปข้อมูลในการจัดทำแผนเสนอของบประมาณสนับสนุนจาก องค์กรท้องถิ่น หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ทั้งนี้จะเป็นการนำไปสู่การปฏิบัติ การติดตามประเมินผล และการรับผลประโยชน์ร่วมกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

Title : The Sustainable Prevention and Control of Dengue Haemorrhagic Fever
of the People of Khai Bok Wan Sub-district, Muang, Nong Khai

Author : Mr.Boonchuay Moonsam **Degree :** M.A. (Development Strategy)

Advisors : Asst. Prof. Dr. Anake Silpanilmalaya Chairman
Dr. Sunee Sathitanant Committee
Mr.Bun Yeerum Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2005

Abstract

This study was a participatory action research which aimed to study the problems caused by populous mosquitoes, create a participatory relation, analyze problems and design an action plan for participatory control and prevention of Dengue Haemorrhagic fever. The population of the study accounted for 88 ; namely, community leaders, members of the municipality, members of local administration organization, public health volunteers and villagers whose households were located under the supervision of Khai Bok Wan Health Center. The research instruments consisted of the survey forms and questionnaires used for group discussions.

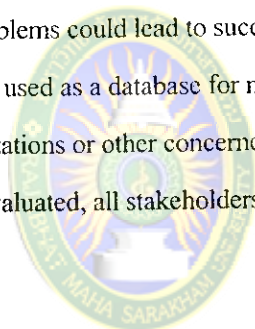
The research showed the following results :

Prior to conducting the research, the House Index (HI) of the teeming mosquitoes in Khai Bok Wan Sub-district was 15.08 percent which was higher than the standard one of the World Health Organization. Also, it was found that in the past the village lacked participation from the villagers in seeking solutions to the Dengue Haemorrhagic Fever problems.

After conducting the research, it was found that the villagers turned to cooperate well in seeking solutions to the Dengue Haemorrhagic Fever problems.

The participatory planning resulted in six projects which included 1) getting rid of mosquito breeding sources in houses and villages, 2) public relations by disseminating knowledge on the fever through village broadcasting towers, 3) mosquito – free village competition, 4) weekly survey of mosquitoes, 5) setting up a committee to control and prevent the Dengue Haemorrhagic Fever, and 6) coordinating with the municipality, local administration organization and health centers.

The research revealed that the participatory action plan to resolve, control and prevent Dengue Haemorrhagic Fever problems could lead to successful sustainable solution methods. The results of this study could be used as a database for making plans to ask for the budget from local administration organizations or other concerned sectors. It was expected that when the plan was implemented and evaluated, all stakeholders would mutually gain benefits.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University